

In memoriam Rinke Tolman

Het rijke leven van Rinke Tolman (81) is voorbij. Zaterdagavond om half tien overleed hij in de psycho-geriatrische afdeling van het verpleeghuis "De Lichthoven" in Amersfoort. Drie maanden na de dood van zijn vrouw Kätthe stierf hij, alleen, en uitgeput door de ouderdom.

Donderdagmiddag a.s. om 1 uur wordt de beroemde natuurmens Tolman begraven op de begraafplaats aan de Veldweg, een deel van de Eng, waarop hij te Hjoender gesteld was.

Rinke Tolman werd in mei 1891 geboren in het Friese Oostertzee. Op de Rijksweekschool in Groningen kreeg hij ruste; hij vertrok naar Amsterdam en probeerde daar op eigen gelegenheid zijn studie af te maken. Hij sakte op het vak Natuurlijke Historie. . .

De opstandige, wat anarchistische en stijfloppige Rinke trouwde in 1919 de dichteres Kätthe Musache, kwam wat tot rust in Soest en storte zich in de journalistiek. Van 1918 tot 1936 was hij buitenland-redacteur van het Utrechts Dagblad bij dr. P. H. Ritter jr.

Hij bekwaamde zichzelf in de biologie en begon boeken te schrijven over de natuur. Tot 1940 verzorgde hij in de N.R.C. een natuur-historisch feuilleton en schreef ook in de Maasbode en in het bekende familieblad "De Spiegel." Duizenden artikelen van zijn hand zijn bewaard gebleven. Hij gooidde nooit iets weg. Het archief van Rinke Tolman is een goedmijne voor verzamelaars en museumdirecteuren.

De Soester Hans van Doorne, die veel voor hem deed, heeft alles in 130 plastic vuilzakken een paar jaar geleden mee naar huis genomen en is nog steeds bezig elk velletje papier uit te zoeken en te rubriceren. Veel leefbaar materiaal is al verzonden naar het Natuurhistorisch Museum in Leiden.

De autodidact Tolman schreef meer dan vijftig boeken over de natuur. "Bloed der salicornen" (1939) was zijn eerste publicatie. Andere bekende werken zijn "Langs teg en stag," "Vlinders," "Zwerftend langs de mudwal," "Kijk uit je ogen," "Je raadt nooit uitgeleken," "Een kraan van groen" en niet te vergeten "De Kievit," een monografie van onze nationale vogel. In 1978 hielde Simon Carniggoff de tweede druk van dit boek bij boekhandel V. d. Van ten doop. Als Rinke in de polder liep, herkende en begreep hij de kieviten die terug waren in ons land. Hij was een uniek mens. "Wat leeft en bloeit" schreef hij samen met Jan Strijbos, die andere bekende bioloog van zijn generatie, met wie hij een uitvoerige correspondentie onderhield. Met Dr. van Schaick maakte hij het natuurtijdschrift "In Weer & Wind." Ook het in Soest bekende "De Jeugd natuurwachter" leidde vele abonnees. Tolman vertaalde uit het Frans, Duits, Engels, Zweeds en Deens. Hij schreef gedichten in het Fries.

Ik heb, zolang ik in Soest woon, deze man bewonderd om zijn creativiteit en zijn kennis. Hij was altijd vriendelijk en strijdbaar. Al vóór de Tweede Wereldoorlog schreef hij in één van zijn boeken ove de Eng in Soest en verweest het gemeentebestuur een slecht landschapsbeleid.

In 1942-'43 was hij acht maanden als gijzelaar in St. Michielsgestel.

Voor zichzelf kwam hij altijd slecht op. Man en vrouw leefden vaak van het minimum. Zij stelden geen eisen. Twaalf jaar geleden lieten zij zich wegsturen uit hun huis aan de Parklaan. Dat was niet nodig geweest, achteraf. De verhuizing naar de flat aan de Albert Cuyplaan betekende voor dit echtpaar een ramp.

Rinke Tolman ontving de Orde van Oranje Nassau; hij was ereburger van Soest, waar een school naar hem is genoemd.

Wie Rinke Tolman kenden, zullen hem niet vergeten.

Hij ruste in vrede.

Jan Visser